

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Jana Zýchová
Téma práce:	Právo dítěte znát svůj genetický původ
Rozsah práce:	71 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce (podle IS):	červen 2011

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat především za aktuální. Je tomu tak proto, tato problematika je neustále konfrontována a vývojem lékařské vědy a prohlubujícím se poznáním na poli lidské genetiky. Dynamický vývoj na tomto poli lze postavit do kontrapozice k právu, které na takový vývoj reaguje se značným zpožděním. To je mnohdy příčinou nejrůznějších problémů. Diplomantce se tak volbou tohoto tématu otevírá široký prostor nejen pro rozbor *de lege lata*, ale také pro hodnocení současného stavu a pro formulaci názorů *de lege ferenda* na základě získaných poznatků.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma je tématem komplexním. Autorka musí prokázat jak znalosti právní, a to teoretických přístupů k mnoha institutům (osobní status, určení mateřství, otcovství, právní úprava osvojení, asistovaná reprodukce, atd.) i praktické aplikace právních norem. Ovšem v případě daného tématu se tím náročnost tématu nevyčerpává. Diplomantka by se měla pokusit o provázání přístupu práva s přístupem ostatních odvětví, především lékařství a etikou.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat z bohaté literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do jednotlivých kapitol (celkem 7, k tomu je však nutno připočítat úvod a závěr, které autorka nečísluje). V úvodu si autorka vytyčuje cíle práce a blíže čtenáře seznamuje s tematickým zaměřením. Hlavním cílem práce je „*pozastavit se nad tím, zda je v českém právním řádu respektováno přirozené právo dítěte znát svůj genetický původ, svou lidskou historii.*“ Práce je vystavěna na uplatnění postupu od obecného ke zvláštnímu. Zcela v duchu této metody tak autorka začíná nejobecnější pasáží (kap. 1 – Dítě a jeho ochrana ve světle práva znát svůj genetický původ). Kapitola je členěna na více podkapitol a postihuje tak přehledně všechny podstatné otázky. Druhá kapitola se již zabývá určováním rodičovství – z pohledu práva znát genetický původ. Autorka přehledně prochází jednotlivé domněnky a připojuje vlastní dílčí závěry. Takový postup lze označit za přehledný a vhodně zvolený. Těžiště práce leží ve více kapitolách – jednak v již zmíněné kapitole druhé a dále pak ve třetí až šesté kapitole. Jde o systematické zpracování otázek, které zpravidla přinášejí kolizi mezi právem dítěte znát svůj genetický původ a jinými právy, resp. hodnotami. Jde o otázky týkající se osvojení (kap. 3), asistované reprodukce

(kap. 4), anonymních (a obdobných) porodů (kap. 5) a baby-boxů (kap. 6). Kladně hodnotím, že autorka vždy systematicky připojuje ke každé kapitole dílčí závěry. Je třeba zdůraznit, že otázky, k nimž se autorka vyjadřuje, mají silný etický rozměr (spíše než právní, který lze redukovat do pouhé legislativní techniky použité na základě politického zadání). Kladně hodnotím, že v rámci toho se autorka nedává „strhnout“ na tu či onu stranu, nevidí věci černobíle. To svědčí o snaze autorky problémy důkladně promyslet a uvědomit si všechny souvislosti. Příkladem je např. pasáž na str. 67 – 68, kde autorka vyslovuje své hodnocení baby-boxů.

Oponentské hodnocení: Systematika práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Práci považovat za zdařilé zpracování tématu. Jak je uvedeno již výše, systematika práce je zdařilá a stejně tak to platí o hloubce zpracování zvoleného tématu.

Přesto lze mít k práci několik výhrad. Autorka na mnoha místech práce zmiňuje návrh nového občanského zákoníku (s. 5, 19, 20, 24, atd.). K uvážení však dávám, zda nebylo vhodnější ohledně návrhu nového občanského zákoníku zařadit na toto téma samostatnou kapitolu. V případě této práce však tuto výhradu nepovažuji za zásadní vzhledem k tomu, že autorka s textem návrhu pracuje průběžně.

Ze systematiky práce je zřejmé, že autorka práci nezamýšlela jako komparatistickou. Vhodně začlenila alespoň relevantní exkurzy k zahraničním úpravám (surogační mateřství ve Velké Británii a francouzská úprava anonymních porodů v návaznosti na případ Odièvre vs. Francie).

Práci obecně vytýkám drobné formální nedostatky, spočívající zejm. v nepříliš pečlivém formátování textu (např. str. 74) a drobné jazykové lupy (např. název kap. 1.1.1. Změny ve struktuře a pojmání rodin - biologické pouto, sociální a biologické rodiče – správně sociální a biologičtí rodiče). Tyto drobné nedostatky však nejsou natolik časté, aby odůvodnily snížené hodnocení práce.

Vzhledem k uvedenému práci hodnotím jako celkově zdařilou, s některými nedostatky (viz výše), které však vzhledem k celkové kvalitě práce její hodnotu nesnižují natolik zásadním způsobem, aby byl odůvodněn výrazně nižší stupeň hodnocení práce.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem diplomové práce je „pozastavit se nad tím, zda je v českém právním řádu respektováno přirozené právo dítěte znát svůj genetický původ, svou lidskou historii“. Autorka tento cíl splnila , pro veškeré její závěry lze nalézt oporu v textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu	Diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Zejména lze kladně hodnotit její vlastní hodnocení jednotlivých otázek.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autorka pracovala s cca šedesáti publikacemi ať už monografického či

	časopiseckého charakteru, nepočítaje v to množství použitých internetových zdrojů. To je daleko nad rámec požadavků kladených na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu diplomové práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, s výhradou absence hlubšího zpracování návrhu nového občanského zákoníku. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Součástí práce nejsou žádné grafy ani tabulky, což je vzhledem k tématu pochopitelné. Drobné nedostatky jsou vytknuty výše. Pro úplnost dodávám, že seznam použitých právních předpisů nelze řadit pod „použitou literaturu“ – právní předpisy nejsou v tomto smyslu „použitou literaturou“. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je průměrná (vyhovující), někdy autorka používá formulace znějící přespříliš jako klišé (např. na str. 69 „ <i>Nový občanský zákoník vrhá v mnoha ohledech na rodinné právo dosud chybějící lidsko-právní efekt</i> “).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) Při ústní obhajobě práce autorka nastíní řešení otázky náhradního mateřství de lege ferenda (tj. v návrhu nového OZ).

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, i přes uvedené výhrady, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Výborně.

V Praze dne 08. 05. 2011

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce